

కార్తికమాసము

కార్తికమాసము అంతయు స్నానములు చేసి, జితేంద్రియుడై హవిస్సు భుజించి జపము చేయువాడు సకల పాపముల నుండి విముక్తుడగును

అని (మదన పారిజాతమున విష్ణువు) చెప్పెను.

కురుక్షేత్రమందును, గంగాతీరమందును ఈఫలము కోటిగుణితముగా నుండును.

పుష్కరక్షేత్రమందును, ద్వారకయందును ఇంకనూ ఫలితమెక్కువ. అయోధ్యాది సప్తమోక్షదాయక నగరములందును, కార్తిక దామోదరుడిని ఆరాధించినచో ఆదేవుడు భక్తులకు తనరూపమును ఇచ్చును అని (పద్మపురాణం) లో ఉన్నది.

॥ అయోధ్యా మధురా, మాయా,
కాశీ, కాంచీహ్యవంతికా
పురీ, ద్వారవతీ చైవ
సప్తైతా మోక్షదాయకాః

కాశియందున్న పంచనదులలో ఈనెల రోజులు స్నానము నూరేండ్లు స్నానము చేసిన ఫలము గలుగును అని (పద్మపురాణం) లో ఉన్నది.

కార్తికస్నాన మంత్రము

॥ కార్తికేఽహం కరిష్యామి ప్రాతఃస్నానం జనార్దన!
ప్రీత్యర్థం తవ దేవేశ! దామోదర! నమోస్తుతే ॥

అర్చ్య మంత్రము

వ్రతినః కార్తికేమాసి స్నాతస్య విధివన్మమ,
గృహాణార్ఘ్యం మయాదత్తం దనుజేంద్రనిషూదన!

నిత్య నైమిత్తికే కృష్ణ ! కార్తికే పాపనాశినే
గృహాణార్ఘ్యం మయాదత్తం రాధయా సహితో హరే!

ఈ మంత్రములు చెప్పుచు సువర్ణ, రత్న, పుష్ప, జలములతో అర్ఘ్య
మిచ్చినచో దామోదరుడు సంతోషించి సువర్ణ పూర్ణమైన భూమినిచ్చును
అని
(కాశీ ఖండము) లో ఉన్నది.

నెలరోజులు చేయుటకు శక్తి లేనివారు వారణాసిలోని పంచనదమందు
మూడురోజులు స్నానము చేసినను పుణ్యవంతులగుదురు అని
(కాశీఖండము) లో ఉన్నది.

మాలాధారణము

తులసిపూసల మాలను, ఉసిరి (ధాత్రి) పూసలమాలను ధరించినవానికి
పాపములు అంటవు అని (విష్ణు ధర్మోత్తరము) లో ఉన్నది.

ధాత్రీమాల పురుషుని యెన్నిరోమములను తాకునో అన్ని వేల
సంవత్సరములు అతడు వైకుంఠములో నివసించును అని (విష్ణుధర్మము,
స్కాంద పురాణము, ద్వారకా మాహాత్యము) లలో ఉన్నది.

తులసి మాల ధరించినప్పుడు

శ్లోకం

॥ తులసీకాష్ఠసంభూతే
మాలే కృష్ణజనప్రియే!
బిభర్మి త్వా మహం కంఠే
కురు మాం కృష్ణవల్లభమ్

అనుచు తులసీమాలను ధరించవలెను అని (విష్ణుధర్మేంద్రమునందు)ఉన్నది.

అవిసెపూలతో శివుడిని అర్చించినచో వాజపేయఫలము లభించును అని
(నృసింహపురాణము) లో ఉన్నది.

కార్తికమాసములో విష్ణువును కమలములతో పూజించిన వాని యింట కోటి
జన్మల వరకును సిరి యుండును అని (పృథ్వీచంద్రోదయము,
పద్మపురాణం) లలో ఉన్నది.

తులసీదళములతో జనార్దనుని పూజించినచో ప్రతిదళము ముక్తికి
కారణమగును అని (పద్మపురాణము) లో ఉన్నది.

కార్తికమాసములో ఉసిరిచెట్టు క్రింద పితరులకు పిండప్రదానము చేసినచో
మాధవానుగ్రహముచే వారు ముక్తి నొందుదురు.

పెద్ద ఉసిరికాయ గింజలోని పప్పును (ధాత్రి) నూరి ఒడలికి
పట్టించుకొనుచు, ఆపూసలమాలను ధరించుచు, ఆపండ్లు తినుచున్నచో
అతడు సాక్షాన్నారాయణుడే యగును.

ఉసిరిచెట్టు క్రింద నారాయణుని నిలిపి పూజించువాడు పువ్వు పువ్వునకు
ఒక్కొక్క అశ్వమేధ ఫలమును పొందును అని (స్కాందపురాణము, కార్తిక
మాహాత్యము) లలో ఉన్నది.

కార్తికమాసములో ఉసిరిచెట్లుగల వనములో దామోదరుని పూజించి
చిత్రాన్నములతో సంతృప్తుని చేయవలెను. (ఇదే వనభోజనములలోని
పరమార్థము) పాయసముతో హోమముచేసి బ్రాహ్మణులకు భోజనములు
పెట్టవలెను అని (స్కాందపురాణము) లో ఉన్నది.

కార్తికవ్రతము చేయువారు నల్లని ఆవాలు, కందులు (పప్పు),
ద్విదళములు(ద్విదళములనగా పప్పు ధాన్యములు) (అనువులు,
మినుములు, కందులు, బొబ్బర్లు మొదలగునవి) నువ్వులనూనె తినరాదు
అని(కార్తిక మాహాత్యము) లో ఉన్నది.

కార్తికవ్రతము చేయువారు, నువ్వులనూనె, తేనె, కంచుపాత్రలో తిండి,
చలిదియన్నము, లవణశాకము విసర్జించవలెను అని

(నారదపురాణము)లో ఉన్నది.

కార్తికమాసమున దీపములు పెట్టుట చేత స్వర్గమును పొందవచ్చును.

ఈమాసమున కృత ప్రాజాపత్యములు చేయువారును, మూడుగాని, ఆరుగాని, పండ్రెండుగాని, పదునైదుగాని దినములు ఉపవసించువారును లేదా రోజు విడిచి రోజు ఉపవసించువారును, నెల అంతయు ఉపవసించు వారును, కేవల నక్షభోజనము చేయువారును, పరమపదమును పొందుదురు అని (నారదపురాణము) లో ఉన్నది.

కార్తికమాసమున యవాన్నముగాని, వర్షాధారముగా పండిన బియ్యపుటన్నముగాని భుజింపవలెను. నీటివంగ, కంద, ఇతర ధాన్యముల బియ్యము, నల్లపెసలు (లేక తంబతీగె) వీనిని విసర్జింపవలెను అని (కాశీఖండము) లో ఉన్నది.

ఆకాశదీపము

కార్తికమాసమున నువ్వులనూనెతో ప్రతిదినమును ఆకాశదీపము పెట్టినచో రూపము, సౌభాగ్యము, సంపద, తేజస్సు కలుగును అని (నిర్ణయామృతము, పుష్కర పురాణము) లలో ఉన్నది.

యూపాకృతిగల స్తంభమువంటి మేడికర్రను పాతి, దాని మీద బ్రద్దలతో అష్టభుజ చక్రము నేర్పరచి ఆ అష్టభుజములలోను ధర్ముని, హరుని, భూమిని, దామోదరుని, ధర్మ రాజును, ప్రజాపతులను, పితరులను చీకటిలోనున్న ప్రేతలను ఆవాహనచేసి (భావనచేసి ఆమధ్యలో కాంతిగల దీపమును ఈనెల పొడుగున ఉంచవలెను అని (హేమాద్రి - ఆదిత్య పురాణము) లలో ఉన్నది.

కార్తిక కృష్ణద్వాదశి రోజున గోవత్స పూజ చేయవలెను. మినుములతో చేసిన వడియములు నివేదన చేయవలెను. ఆనాడు తైలపక్వములు, గిన్నెతో వండినవి, ఆవుపాలు, నెయ్యి, పెరుగు తినరాదు అని (మదనరత్నము - భవిష్యపురాణము) లలో ఉన్నది.

కార్తీక శుద్ధ త్రయోదశినాడు ప్రదోషవేళ ఇంటిముందు యమదీపము
పెట్టవలెను.

॥ మృత్యునా పాశదండాభ్యాం
కాలేన శ్యామయా సహ,
త్రయోదశ్యాం దీపదానాత్
సూర్యజః ప్రీయతాం మమ |

కార్తీక బహుళ చతుర్దశినాడు, అమావాస్యనాడు ప్రదోషవేళ నాలుగు
వత్తుల దీపము పెట్టినచో యమమార్గమందలి కింకరుల బారినుండి
రక్షించబడతారు.

యమద్వితీయ భగినీ హస్తభోజనం

కార్తీకశుద్ధ విదియను యమద్వితీయ అందురు. పాడ్యమి వేధగల
విదియను గ్రహించవలెను అని (నిర్ణయామృతము) లో ఉన్నది.
మధ్యాహ్నావ్యాపిని యైన విదియ కావలెను అని (హేమాద్రి) లో ఉన్నది.
ఈవిదియనాడు స్నానముచేసి యముని పూజించినచో యమలోక
దర్శనము చేయనక్కరలేదు అని (స్కాందపురాణము) లో ఉన్నది.
ఈనాడు యమునతోపాటు యమపూజ చేయవలెను. స్వగృహమందు
భుజించరాదు. భగినీహస్తభోజనముచేసి తోబుట్టువులకు
వస్త్రాలంకారాదులు ఇయ్యవలెను. సొంత తోబుట్టువులు లేనివారు పెద్ద,
పిన తండ్రుల కూతుళ్ళుకుగాని, తల్లుల కూతుళ్ళుకుగాని పెట్టవచ్చును
అని (హేమాద్రి) లో ఉన్నది.

పాడ్యమినాడు మేనత్త చేతి భోజనము, విదియనాడు భగినీ
హస్తభోజనము, కుదరని పక్షమున పాడ్యమినాడు మేనమామ కూతురి
చేతి భోజనము, విదియనాడు మేనత్త కూతురి చేతిభోజనము లేక

పెదతల్లి పినతల్లి కూతుళ్ళ చేతిభోజనము చేయవచ్చును. అట్లుచేసిన వారికి రత్న ధనధాన్య సౌఖ్యములు కలుగును అని (భవిష్యపురాణము) లో ఉన్నది.

యమ ద్వితీయనాడు సోదరునికి భోజనము పెట్టి తాంబూలాదులతో సత్కరించిన స్త్రీకి వైధవ్యము రాదు. సోదరునికిని దీర్ఘాయువు గలుగును అని (బ్రహ్మాండపురాణము) లో ఉన్నది.

క్షీరాబ్ధి ద్వాదశి

కార్తిక శుద్ధ ఏకాదశినాడు ఉపవసించి రేవతీ నక్షత్రములేని ద్వాదశియందు పారణ చేయవలెను అని (పద్మపురాణము) లో ఉన్నది.

ఏకాదశినాడే క్షీరాబ్ధి శాయియైన విష్ణువును లేపి పూజించవలెను అని (మదనరత్నము, భవిష్యపురాణము) లో ఉన్నది.

కాని ఆచారము వేరుగా నున్నది. ద్వాదశినాటి సాయంకాలమున విష్ణుపూజ చేయవలెను అని (రామార్చన చంద్రిక) లో ఉన్నది.

క్షీరాబ్ధి ద్వాదశినాడు "ఇదం విష్ణుర్విచక్రమే...." అను మంత్రముతో శ్రీమహావిష్ణువును నిద్రలేపి పూజించవలెను. చాతుర్మాస్యవ్రతము గలవారు ఆయన సమక్షములోనే దీక్ష విరమించవలెను అని (భారతము) లో ఉన్నది.

కార్తిక శుక్ల చతుర్దశినాడు కాశిలో శ్రీవిశ్వేశ్వర ప్రతిష్ఠ జరిగినది కావున ఆనాడు మణికర్ణికలో స్నానముచేసి దేవీ సహితుడైన శ్రీవిశ్వేశ్వరుని పూజించవలెను అని (హేమాద్రి భవిష్యపురాణము) లో ఉన్నది. కార్తిక వ్రతము చేయువారు ఈ చతుర్దశినాడే ఉద్యాపనము చేయవలెను.

కార్తిక పూర్ణిమ

కార్తికపూర్ణిమ మిగులు తిథినే గ్రహించవలెను. "అమాపౌర్ణమాస్యా పరే"

అని దీపికోక్తి.

కృత్తికా నక్షత్రముతో గూడిన పూర్ణిమ చాల విశిష్టము. ఇందులో స్నాన
దానాదులు మహాపుణ్యము నిచ్చును.

భరణితో గూడినను పుణ్యమే. రోహిణి నక్షత్రముతో గూడిన పూర్ణిమను
"మహాకార్తికి" అందురు. అది దేవతలకు గూడ దుర్లభము అని
(బ్రహ్మపురాణము- హేమాద్రి) ల లో ఉన్నది.

ఆదివారముతో గూడిన వైశాఖపూర్ణిమను, కృత్తికా నక్షత్రముతో గూడిన
కార్తిక పూర్ణిమను "పద్మకయోగము అందురు. అవి పుణ్యతీర్థసేవనము
కంటె దుర్లభములు. (లేదా పుష్కరతీర్థ సేవకంటెను దుర్లభములు) అని
(పద్మపురాణం) లో ఉన్నది.

కార్తిక పూర్ణిమనాడును, మాఘ పూర్ణిమనాడును నదీస్నానము చేసినచో
సర్వ పాపములును నశించును అని (పద్మపురాణము లో యముడు)
చెప్పెను.

కార్తిక పూర్ణిమనాటి సాయంకాలమున మత్స్యవతారము జరిగెను.
ఈనాడు చేసిన స్నాన దాన జపాదులవలన అక్షయపుణ్యము లభించును
అని (పద్మపురాణము - కార్తిక మాహాత్యము) ల లో ఉన్నది.
ఈనాడు వృషోత్సర్జనము చేసి, (ఆబోతును వదిలి) నక్తము చేసినచో
శివలోక ప్రాప్తి గలుగును అని (మత్స్య పురాణము) లో ఉన్నది.
ఈ పూర్ణిమనాడు కార్తికేయుని (కుమారస్వామిని దర్శించిన వారికి సప్త
జన్మములందు బ్రాహ్మణత్వమును, వేదాధ్యయనమును,
ధనధాన్యములును గలుగును అని (కాశీ ఖండము) లో ఉన్నది.

స్వస్తి

